

1) Կանոնակարգի 2-րդ կետում.

ա. 6-րդ ենթակետն ուժը կորցրած ճանաչել,

բ. 8-րդ ենթակետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«8) «**Ռեզիդենտ/ոչ ռեզիդենտ**»՝ համաձայն սույն կանոնակարգի Հավելված 19-ով սահմանված մեթոդաբանության:»,

գ. 15-րդ ենթակետից հետո լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ նոր 16-րդ, 17-րդ և 18-րդ ենթակետեր.

«16) «**Հաշվանց**»՝ վերջնահաշվարկի բնույթ, որի դեպքում ածանցյալ ֆինանսական գործարքի վերջնահաշվարկի օրը կողմերի միջև կատարվող պարտավորությունները պետք է հաշվանցվեն՝ կողմերի միջև փոխանցելով մի գումար՝ առանց մատակարարելու գործարքի հիմքում ընկած ակտիվները:

17) «**Առաքում**»՝ վերջնահաշվարկի բնույթ, որի դեպքում ածանցյալ ֆինանսական գործարքի վերջնահաշվարկի օրը կողմերը փոխանցում (առաքում) են հիմքում ընկած ակտիվները:

18) «**Ձուտացում**»՝ համաձայն «Սնանկության մասին» կամ «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքների:»,

2) Կանոնակարգի 4-րդ կետով սահմանված աղյուսակի 6-րդ տողը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«

6.	Արժեթղթերով և ածանցյալ ֆինանսական գործիքներով կնքված գործարքների վերաբերյալ	օրական, ամսական
----	---	-----------------

»,

3) Կանոնակարգի 14-րդ կետը «և այլն»:» բառերից հետո լրացնել «Թիվ 6 ամսական և Թիվ 18 ամսական հաշվետվությունները ներկայացնելիս հաշվետվության համարին ի լրումն անհրաժեշտ է լրացնել «ո» տառը:» նախադասությամբ,

4) Կանոնակարգի 17-րդ կետը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«17. Սի-Բի-Էյ-Նեթ համակարգով և ինտերնետով՝ հաշվետվությունների ընդունման համակարգով օրական հաշվետվությունները ներկայացվում են յուրաքանչյուր աշխատանքային օր՝ մինչև ժամը 17:00-ը, իսկ համակարգի խափանման դեպքում ներկայացվում են մագնիսական կամ էլեկտրոնային կրիչներով՝ մինչև հաջորդ աշխատանքային օրվա ժամը 09:30-ը, որում ներառվում են տվյալ օրվան նախորդող աշխատանքային օրվա ժամը 16:00-ից մինչև տվյալ օրվա ժամը 16:00-ը (հաշվետու օր) կնքված գործարքների (կատարված գործառնությունների) վերաբերյալ

տեղեկությունները, եթե սույն կանոնակարգով հաշվետվության կոնկրետ ձևի համար այլ բան սահմանված չէ: Օրական հաշվետվության չներկայացնելը հանդիսանում է հայտարարություն առ այն, որ հաշվետվությամբ նախատեսված գործարքներ ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձը չի իրականացրել:»,

- 5) Կանոնակարգի 23-րդ կետի առաջին նախադասությունը հանել,
- 6) Կանոնակարգի 6-րդ գլուխը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ.

«Գ Լ ՈՒ Խ 6

ԻՐ ԿԱՄ ՀԱՃԱԽՈՐԴԻ ԱՆՈՒՆԻՑ ԵՎ ՀԱՃԱԽՈՐԴԻ ՀԱՇՎԻՆ (ԻՐ ՀԱՇՎԻՆ ԵՎ ԻՐ ԱՆՈՒՆԻՑ) ԱՐԺԵԹՂԹԵՐՈՎ ԵՎ ԱԾԱՆՑՅԱԼ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՎ ԿՆՔՎԱԾ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԹԻՎ 6 ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ԼՐԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

49. Թիվ 6 օրական հաշվետվությունը ներկայացվում է սույն կանոնակարգի Հավելված 6-ով սահմանված կարգով, ընդ որում՝ հաշվետվությունում լրացվում են հաշվետու օրվա ընթացքում արժեթղթերով և ածանցյալ ֆինանսական գործիքներով կնքված գործարքների և (կամ) արդեն կնքված գործարքների պայմաններում փոփոխությունների (այսուհետ՝ փոփոխված գործարքներ) վերաբերյալ տեղեկությունները (անկախ տվյալ գործարքի մարման ժամկետից): Թիվ 6 հաշվետվությունը (բացառությամբ 1-ին, 2-րդ, 15-րդ և 16-րդ աղյուսակների) ներկայացվում է նաև ամսական կտրվածքով, որտեղ արտացոլվում են Կենտրոնական բանկ ներկայացված և հաշվետու ամսվա վերջին օրվա դրությամբ վերջնահաշվարկ չկատարված ածանցյալ ֆինանսական գործարքների վերաբերյալ տեղեկությունները: Ընդ որում, այն դեպքերում, երբ նույն օրվա ընթացքում ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձը ներկայացնում է և՛ օրական հաշվետվություն, և՛ ամսական հաշվետվություն, ապա այդ օրերի համար օրական և ամսական հաշվետվությունները ներկայացվում են առանձին ֆայլերով:

50. Թիվ 6 հաշվետվության իմաստով գործարքի կնքում է համարվում ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց կողմից արժեթղթերի առքի կամ վաճառքի (ռեպո) պայմանագրերի, ածանցյալ ֆինանսական գործարքների կնքումը ֆոնդային բորսայում, այլ կարգավորվող շուկայում կամ չկարգավորվող շուկայում:

51. Թիվ 6 հաշվետվության իմաստով փոփոխված գործարքներ են համարվում սույն հաշվետվության 2-ից 14-րդ աղյուսակներում տվյալ գործարքի վերաբերյալ նախկինում ներկայացված տեղեկությունների փոփոխությունները (պայմանների փոփոխություն, գործարքի ժամկետի երկարաձգում, կրճատում, և այլն): Փոփոխված գործարքների վերաբերյալ տեղեկությունները լրացնելիս սույն հաշվետվության աղյուսակներում

լրացվում են ինչպես բոլոր փոփոխված տեղեկությունները (բացառությամբ «Գործարքի կնքման ամսաթիվը» և «Գործարքի նույնականացուցիչ համարը» սյունակների, որտեղ լրացվում են առաջնային գործարքի համապատասխանաբար «Գործարքի կնքման ամսաթիվը» և «Գործարքի նույնականացուցիչ համարը»), այնպես էլ այն տեղեկությունները, որոնք չեն փոփոխվել: Ընդ որում, սույն հաշվետվությունում գործարքները լրացվում են այն արժույթով (Հայաստանի Հանրապետության դրամով, դոլարով և այլն), որով կնքվել են գործարքները:

52. Թիվ 6 հաշվետվությունը չի ներկայացվում մարման գործարքների համար:

53. Թիվ 6 հաշվետվությունում լրացման ենթակա բոլոր թվերը կլորացվում են ստորակետից հետո 5 նիշի ճշտությամբ:

54. Թիվ 6 հաշվետվությունը բաղկացած է 16 աղյուսակից: Ընդ որում, տեղաբաշխման շրջանակում կնքված գործարքները (արժեթղթերի առաջին վաճառքը ներդրողներին) թիվ 6 հաշվետվությունում չեն արտացոլվում: Այդ գործարքները արտացոլվում են թիվ 9 հաշվետվությունում:

55. Եթե արժեթղթերի փաթեթի կառավարման շրջանակներում հիմնադիրների համախմբված դրամական միջոցներով կամ արժեթղթերով ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձն իրականացնում է գործարքներ հիմնադիրներից յուրաքանչյուրի համար միևնույն պայմաններով և այդ գործարքների իրականացման արդյունքում մուտք եղած ակտիվները ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձը բաշխում է գործարքի մասնակից հիմնադիրների հաշիվներում՝ համաձայն այդ հիմնադիրների հետ կնքված արժեթղթերի փաթեթի կառավարման պայմանագրում նշված կանոնների, ապա թիվ 6 հաշվետվությունում այդ գործարքները ներկայացվում են որպես մեկ՝ «իր անունից և հաճախորդի հաշվին» համախմբված գործարք, այլ ոչ թե բազմաթիվ գործարքներ՝ յուրաքանչյուր հիմնադրի համար առանձին: Եթե այդ գործարքների պարամետրերը ըստ հիմնադիրների տարբերվում են, ապա դրանք ներկայացվում են առանձին գործարքների տեսքով:

56. Թիվ 6 հաշվետվությունում ներառվում են նաև ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի հետ արժեթղթերի փաթեթի կառավարման պայմանագիր կնքած հիմնադիրների միջև և (կամ) հիմնադիրների և ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի միջև արժեթղթերով և դրամական միջոցներով առք ու վաճառքի, ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կնքման գործարքները: Առաջին դեպքում ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի և հիմնադրի միջև կնքված արժեթղթերի փաթեթի կառավարման պայմանագրի հիման վրա ընկերությունն իրականացնում է իր անունից և հաճախորդների հաշվին գործառնություններ, որոնց արդյունքում հիմնադիրների միջև տեղի է ունենում արժեթղթերի սեփականության իրավունքի փոխանցում, իսկ իր անունից և հիմնադիրների հաշվին գործող

ընկերությունը հանդես է գալիս գործարքի և՛ գնորդ, և՛ վաճառող կողմ: Երկրորդ դեպքում գործարքների կնքման հիմք են հանդիսանում ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի և հիմնադրի՝ ի դեմս ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի միջև կնքված առք ու վաճառքի պայմանագիրը, որի հիման վրա ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձն իրականացնում է մի կողմից՝ իր անունից և իր հաշվին, մյուս կողմից՝ իր անունից և հաճախորդի հաշվին գործառնություններ:

57. Այն դեպքում, երբ Թիվ 6 հաշվետվության մեջ անհրաժեշտ է լրացնել այնպիսի գործարք, որի շրջանակներում ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձը գործարք է կնքել միաժամանակ մեկից ավելի անձանց (իր և/կամ հաճախորդների) անունից և/կամ հաշվին և անհրաժեշտություն է առաջանում «Ում հաշվին է գործարքը կնքվել», «Ում անունից է գործարքը կնքվել», «Անվանումը (անունը, ազգանունը, հայրանունը)», «ՀՎՀՀ (ՀԾՀ)» սյունակներում մեկից ավելի ընտրություն կատարել, այս գործարքը ներկայացվում է ինչպես համախմբված՝ մեկ տողով, այնպես էլ առանձին տողերով՝ ըստ յուրաքանչյուր անձի: Ընդ որում՝ համախմբված գործարքի դեպքում «N» սյունակում նշվում է տվյալ գործարքի հերթական համարը, իսկ «Ում հաշվին է գործարքը կնքվել», «Ում անունից է գործարքը կնքվել», «Անվանումը (անունը, ազգանունը, հայրանունը)» և «ՀՎՀՀ (ՀԾՀ)» սյունակներում՝ «Համախմբված»: Յուրաքանչյուր անձի համար լրացվող տողերի «N» սյունակը լրացման ենթակա չէ, իսկ «Ում հաշվին է գործարքը կնքվել», «Ում անունից է գործարքը կնքվել», «Անվանումը (անունը, ազգանունը, հայրանունը)», «ՀՎՀՀ (ՀԾՀ)» սյունակներում նշվում են տվյալ անձի համապատասխան տվյալները:

58. Թիվ 6 հաշվետվության աղյուսակների սյունակները լրացվում են հետևյալ կանոններին համապատասխան.

- 1) **«Ում հաշվին է գործարքը կնքվել»** սյունակում լրացվում է այն անձի՝ Կենտրոնական բանկի կողմից շնորհված կողը, որի հաշվին կնքվել է գործարքը, կողի բացակայության դեպքում լրացվում է «ռեզիդենտ» կամ «ոչ ռեզիդենտ»:
- 2) **«Անվանումը (անունը, ազգանունը, հայրանունը)»** սյունակում լրացվում է այն անձի ֆիրմային անվանումը (ֆիզիկական անձի դեպքում՝ անունը, ազգանունը, հայրանունը), որի հաշվին (2-րդ սյունակ) կամ անունից (5-րդ սյունակ) կնքվել է տվյալ գործարքը: Եթե տվյալ անձը հաշվետու ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձն է, սույն սյունակը լրացման ենթակա չէ:
- 3) **«ՀՎՀՀ (ՀԾՀ)»** սյունակում լրացվում է այն անձի հաշվառման համարը (ֆիզիկական անձի դեպքում՝ ՀԾՀ, իսկ ՀԾՀ-ի բացակայության դեպքում՝ անձին նույնականացնող այլ փաստաթղթի համարը), որի հաշվին (3-րդ սյունակ) կամ անունից (6-րդ սյունակ) կնքվել է տվյալ գործարքը: Եթե տվյալ անձը հաշվետու ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձն է, սույն սյունակը լրացման ենթակա չէ:

- 4) **«Ում անունից է գործարքը կնքվել»** սյունակում լրացվում է այն անձի՝ Կենտրոնական բանկի կողմից շնորհված կողը, որի անունից կնքվել է գործարքը, կողի բացակայության դեպքում լրացվում է «ռեզիդենտ» կամ «ոչ ռեզիդենտ»: Հայաստանի Հանրապետության կառավարության (Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարության) կամ Կենտրոնական բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդների դեպքում ձեռք բերված պարտատոմսերի մասին տեղեկությունները լրացնելիս սույն սյունակում լրացվում է այն անձի՝ Կենտրոնական բանկի կողմից շնորհված կողը, որը տեղաբաշխման արդյունքում ձեռք է բերել Հայաստանի Հանրապետության կառավարության (Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարության) կամ Կենտրոնական բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերը:
- 5) **«Գործարքի կնքման ժամը»** սյունակում լրացվում է գործարքի կնքման ժամը միայն կարգավորվող շուկայում կնքված գործարքների համար: Օտարերկրյա կարգավորվող շուկաներում գործարքների կնքման դեպքում գործարքի կնքման ժամը նշվում է տեղի (Հայաստանի Հանրապետության) ժամանակով (հայտնի լինելու դեպքում): Ընդ որում, գործարքի կնքման ժամը նշվում է հետևյալ կերպ. ժամ:րոպե:վայրկյան (13:50:55):
- 6) **«Արժեթղթի դասը»** սյունակում նշվում է «բաժնային» կամ «ոչ բաժնային»: Արժեթղթերի տարբերակիչ ծածկագրի (թողարկման պետական գրանցման համարի) առկայության դեպքում սույն ենթակետում նշված սյունակը չի լրացվում: Սույն սյունակը օտարերկրյա արժեթղթերի համար պարտադիր լրացման ենթակա է՝ անկախ այն հանգամանքից արժեթղթի տարբերակիչ ծածկագիրն առկա է, թե ոչ:
- 7) **«Արժեթղթի տարբերակիչ ծածկագիրը»** սյունակում նշվում է արժեթղթերի միջազգային տարբերակիչ ծածկագիրը, իսկ դրա բացակայության դեպքում՝ Կենտրոնական դեպոզիտարիայի կողմից սահմանված կարգով շնորհված արժեթղթերի նույնականացնող ծածկագիրը (համարանիշը): Պետական արժեթղթերի դեպքում, եթե բացակայում է արժեթղթերի միջազգային տարբերակիչ ծածկագիրը, ապա նշվում է դրանց թողարկման պետական գրանցման համարը: Ծածկագիր կամ պետական գրանցման համար չունենալու դեպքում նշվում է կարգավորվող շուկայի օպերատորի կողմից արժեթղթին տրված հապավումը (առկայության դեպքում):
- 8) **«Թողարկողի ֆիրմային անվանումը, գտնվելու վայրը»** սյունակում նշվում է թողարկողի ֆիրմային անվանումը (ֆիզիկական անձի դեպքում՝ անունը, ազգանունը, հայրանունը), գտնվելու վայրը (մշտական բնակության վայրի (կացարանի) հասցեն)՝ արժեթղթի տարբերակիչ ծածկագրի բացակայության դեպքում: Սույն սյունակը օտարերկրյա արժեթղթերի համար պարտադիր լրացման ենթակա է՝ անկախ այն հանգամանքից արժեթղթի տարբերակիչ ծածկագիրը առկա է, թե ոչ:
- 9) **«Արժեթղթերի ծավալն անվանական արժեքով»** սյունակում լրացվում է արժեթղթերի ընդհանուր անվանական արժեքը:

- 10) «**Գործարքի արժույթի ISO կոդը**» սյունակում լրացվում է գործարքով վճարման միջոց հանդիսացող արժույթի կոդը:
- 11) «**Արժեթղթի մինչև մարում եկամտաբերությունը**» ոչ ծավալային ֆիքսված տոկոսադրույքով արժեթղթերի դեպքում սույն սյունակում լրացվում է միավոր արժեթղթի գնի, իսկ ծավալային արժեթղթերի դեպքում գործարքի ընդհանուր գումարի հիման վրա հաշվարկված արժեթղթի մինչև մարում եկամտաբերությունը՝ հաշվարկված թողարկողի կողմից տվյալ արժեթղթի թողարկման և(կամ) տեղաբաշխման պայմաններով սահմանված բանաձևով (մեթոդաբանությամբ): Ոչ ծավալային լրղացող տոկոսադրույքով արժեթղթերի դեպքում սույն սյունակում լրացվում է միավոր արժեթղթի գնի, իսկ ծավալային լրղացող տոկոսադրույքով արժեթղթերի դեպքում գործարքի ընդհանուր գումարի հիման վրա հաշվարկված ընթացիկ արժեկտրոնի գեղչման դրույքը (ընթացիկ արժեկտրոնը (առաջիկա վճարվելիք արժեկտրոնը) գեղչելու համար օգտագործվող շուկայական տոկոսադրույքը)՝ հաշվարկված թողարկողի կողմից տվյալ արժեթղթի թողարկման և(կամ) տեղաբաշխման պայմաններով սահմանված բանաձևով: Սույն սյունակը չի լրացվում այն արժեթղթերի համար, որոնց համար նախատեսված չէ եկամտաբերության հաշվարկ (օրինակ՝ հասարակ բաժնետոմսերի, բաժնեմասերի, ներդրումային ֆոնդերի փայերի (բաժնետոմսերի) կամ դրանցում մասնակիցների բաժնեմասը հավաստող նման այլ փաստաթղթերի համար և այլն): Ընդ որում, արժեթղթի մինչև մարում եկամտաբերությունը հաշվարկվում է գործարքի կատարման (վերջնահաշվարկի) օրվա դրությամբ:
- 12) «**Գործարքի կնքման վայրը**» սյունակը լրացվում է հետևյալ կերպ. եթե գործարքը կնքվել է Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող կարգավորվող շուկայում, ապա նշվում է կարգավորվող շուկայի օպերատորին Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից շնորհված կոդը, եթե գործարքը կնքվել է Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս գործող կարգավորվող շուկայում՝ ապա նշվում է տվյալ օպերատորի լրիվ ֆիրմային անվանումը, եթե գործարքը կնքվել է կարգավորվող շուկայից դուրս՝ ապա նշվում է «չկարգավորվող շուկա»: Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարության և Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերով Կենտրոնական բանկի կողմից կազմակերպված աճուրդների ընթացքում կնքված գործարքների դեպքում սույն ենթակետում նշված սյունակում լրացվում է «այլ շուկա»:
- 13) «**Գործարքի կնքման ամսաթիվը**» սյունակում լրացվում է առաջնային գործարքի կնքման ամսաթիվը:
- 14) «**Գործարքի մյուս կողմը**» սյունակում լրացվում է գործարքի մյուս կողմ հանդիսացող անձին Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից շնորհված կոդը, դրա բացակայության դեպքում նշվում է այդ կողմի ռեզիդենտությունը՝ կատարելով

«ռեզիդենտ» կամ «ոչ ռեզիդենտ» նշումը: Ընդ որում, եթե գործարքի մյուս կողմ հանդիսացող ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձը գործարքը կնքել է հաճախորդի հաշվին, ապա գործարքի մյուս կողմ է համարվում ոչ թե տվյալ հաճախորդը, այլ այդ հաճախորդի հաշվին գործարք կնքող ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձը: Հայաստանի Հանրապետության կառավարության (Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարության) կամ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդների դեպքում ձեռքբերված պարտատոմսերի մասին տեղեկությունները լրացնելիս սույն սյունակում լրացվում է Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարության կամ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմ՝ կախված թողարկողից (ներառյալ՝ այն դեպքերում, երբ հաշվետու ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձը տվյալ պարտատոմսերը ձեռք է բերել այլ անձի միջոցով): Այն դեպքում, երբ գործարքի մյուս կողմը հայտնի չէ, մասնավորապես՝ կազմակերպված շուկաներում (բորսաներում, այլընտրանքային առևտրային համակարգերում և այլ նմանատիպ շուկաներում) կնքված գործարքների դեպքում, սույն սյունակում լրացվում է «կազմակերպված շուկա» (բացառությամբ այս շուկաներում կնքված հասցեական գործարքների):

- 15) **«Միջնորդը»** սյունակը լրացման է ենթակա միայն օտարերկրյա ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի միջոցով օտարերկրյա կազմակերպված շուկայում կամ օտարերկրյա անձի հետ գործարքներ կնքելու դեպքում, որտեղ լրացվում է միջնորդ հանդիսացող ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի անվանումը:
- 16) **«Գործարքի նույնականացուցիչ համարը»** սյունակում նշվում է ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի կողմից վարվող գործարքների ներքին գրանցամատյաններում տվյալ գործարքին տրված նույնականացուցիչ համարը, որը պետք է լինի առանձնահատուկ (չկրկնվող) յուրաքանչյուր գործարքի համար:
- 17) **«Գործարքի բնույթը»** սյունակում նշվում է «նոր կնքված», «երկարաձգված», «կրճատված», «չեղարկված» կամ «այլ»: Ընդ որում, նոր գործարք կնքվելու դեպքում նշվում է «նոր կնքված», արդեն կնքված գործարքների գործողության ժամկետի կրճատման դեպքում (անկախ այն հանգամանքից այլ պայմաններ փոխվել են, թե ոչ)՝ «կրճատված», երկարաձգման դեպքում (անկախ այն հանգամանքից այլ պայմաններ փոխվել են, թե ոչ)՝ «երկարաձգված», կնքված գործարքի վերջնահաշվարկի կատարումը չեղարկելու դեպքում՝ «չեղարկված», իսկ արդեն կնքված գործարքների այլ պայմանների փոփոխության դեպքում, որոնց դեպքում գործարքի գործողության ժամկետի փոփոխություն տեղի չի ունեցել, նշվում է «այլ»:
- 18) **«Փոփոխված գործարքի ամսաթիվը»** սյունակը լրացվում է միայն փոփոխված գործարքների լրացման դեպքում, որտեղ լրացվում է նախկինում կնքված գործարքի

պայմաններում փոփոխություն իրականացնելու մասին համաձայնություն ձեռքբերելու ամսաթիվը՝ անկախ այդ համաձայնության ուժի մեջ մտնելու ժամկետից:

- 19) **«Վերջնահաշվարկի իրականացման ամսաթիվը»** սյունակում լրացվում է գործարքի փաստացի իրականացման ամսաթիվը:
- 20) **«Գործարքի վերջնահաշվարկի բնույթը»** սյունակում լրացվում է
- ա. «հաշվանց», եթե ածանցյալ ֆինանսական գործարքի վերջնահաշվարկի օրը կողմերի միջև կատարվող պարտավորությունները իրականացվելու են հաշվանցով,
 - բ. «զուտացում», եթե կողմերը իրավունք ունեն ածանցյալ ֆինանսական գործարքի վերջնահաշվարկն իրականացնել զուտացմամբ,
 - գ. «հաշվանց և զուտացում», եթե սույն ենթակետի «ա» և «բ» պարբերությունները միաժամանակ կիրառելի են, կամ
 - դ. «առաքում», եթե կողմերը իրավունք ունեն ածանցյալ ֆինանսական գործարքի վերջնահաշվարկն իրականացնել ակտիվների առաքմամբ,
 - ե. «առաքում և զուտացում», եթե սույն ենթակետի «բ» և «դ» պարբերությունները միաժամանակ կիրառելի են,
 - զ. «կողմերի հայեցողությամբ», եթե գործարքի պայմանագրով երկու կողմերը համաձայնվել են գործարքի վերջնահաշվարկի օրը առաքել ակտիվները կամ կատարել պարտավորությունների հաշվանց, կամ
 - է. «կողմերի հայեցողությամբ և զուտացում», եթե սույն ենթակետի «բ» և «զ» պարբերությունները միաժամանակ կիրառելի են:
- 21) **«Գործարքի մյուս կողմի անվանումը (անունը, ազգանունը, հայրանունը)»** սյունակում լրացվում է գործարքի մյուս կողմի ֆիրմային անվանումը (ֆիզիկական անձի դեպքում՝ անունը, ազգանունը, հայրանունը):
- 22) **«Գործարքի մյուս կողմի ՀՎՀՀ (ՀԾՀ)»** սյունակում լրացվում է այն հարկ վճարողի հաշվառման համարը (ֆիզիկական անձի դեպքում՝ ՀԾՀ, իսկ ՀԾՀ-ի բացակայության դեպքում՝ անձին նույնականացնող այլ փաստաթղթի համարը):
- 23) **«Գործարքի մյուս կողմի երկիրը»** սյունակում լրացվում է գործարքի մյուս կողմի ռեզիդենտության երկրի ISO կոդը:
- 24) **«Վճարված/ստացված նախնական գումարը»** սյունակում լրացվում է այն գումարը, որը ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի (ներառախորդի) կողմից վճարվել/ստացվել է նախապես՝ ածանցյալ ֆինանսական գործարքի կնքման պահին:
- 25) **«Գրավի առկայությունը»** սյունակում լրացվում է «առանց գրավի», «մասնակի գրավով», «ամբողջական գրավով», եթե ածանցյալ ֆինանսական գործարքով ստանձնած պարտավորությունների կատարման համար համապատասխանաբար բացակայում է գրավը, առկա է մասնակի գրավ կամ ամբողջական գրավ:

- 26) **«Գրավի արժեքը»** սյունակում լրացվում է գրավի արժեքը (կողմերի կողմից համաձայնեցված արժեք) այն արժույթով, որով արտահայտված է վերջինս: Եթե գործարքի հիմքում ընկած գրավը դրամական միջոցներից տարբեր այնպիսի ակտիվ է հանդիսանում, որը չի գնանշվում որևէ արժույթով, ապա տվյալ գրավի արժեքն անհրաժեշտ է արտացոլել Հայաստանի Հանրապետության դրամով:
- 27) **«Գործիքի վերագնահատված արժեքը»** սյունակը լրացման է ենթակա միայն ամսական հաշվետվությունների դեպքում, որտեղ լրացվում է ածանցյալ ֆինանսական գործիքի վերագնահատված արժեքը հաշվետու ամսվա վերջին օրվա դրությամբ:
- 28) **«Գործիքի վերագնահատված արժեքի ISO կոդը»** սյունակը լրացման է ենթակա միայն ամսական հաշվետվությունների դեպքում, որտեղ լրացվում է ածանցյալ ֆինանսական գործիքի վերագնահատված արժեքի ISO կոդը:
- 29) **«Գործարքի վերաբերյալ տեղեկությունները հարկային մարմնին տրամադրելու համաձայնությունը»** սույն սյունակում լրացվում է «համաձայն եմ» կամ «համաձայն չեմ»: Ընդ որում՝ «համաձայն եմ» տարբերակը ենթադրում է, որ տվյալ տեղեկությունները ենթակա են գրանցման ածանցյալ ֆինանսական գործարքների միասնական գրանցամատյանում և որ գործարքի հայտնի կողմը (կողմերը) տվել են իրենց համաձայնությունը՝ հաշվետվության տվյալ տողում լրացված տեղեկությունները հարկային մարմնին տրամադրելու վերաբերյալ: Իսկ «համաձայն չեմ» տարբերակը ենթադրում է, որ տվյալ տեղեկությունները ներկայացվում են Կենտրոնական բանկ՝ վերահսկողական, վերլուծական, վիճակագրական և Կենտրոնական բանկի այլ գործառույթների իրականացման նպատակներով օգտագործելու համար:
59. Ի լրումն սույն կանոնակարգի 49-ից 58-րդ կետերով սահմանված լրացման կանոնների՝ Թիվ 6 հաշվետվության յուրաքանչյուր աղյուսակի լրացման համար պետք է պահպանվեն նաև սույն կանոնակարգի 60-ից 71.16-րդ կետերով սահմանված լրացման լրացուցիչ կանոնները:
60. Թիվ 6 հաշվետվության 1-ին աղյուսակում լրացվում են ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց կողմից բաժնային և (կամ) ոչ բաժնային արժեթղթերով առուվաճառքի, ինչպես նաև հասցեական գործարքների վերաբերյալ տեղեկությունները:
61. Թիվ 6 հաշվետվության 1-ին աղյուսակի սյունակները լրացվում են հետևյալ լրացման հրահանգին համապատասխան.
- 1) **«Գործարքի տեսակը (առք/վաճառք)»** սյունակում լրացվում է «առք» կամ «վաճառք»՝ կախված հաշվետվություն ներկայացնող ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի տեսանկյունից գործարքը առք է, թե՛ վաճառք:
 - 2) **«Քանակը»** սյունակում լրացվում է գնվող կամ վաճառվող արժեթղթերի քանակը՝ հատերով, ընդ որում՝ ծավալային արժեթղթերի համար սույն սյունակը չի լրացվում:

- 3) «**Միավոր արժեթղթի գինը**» սյունակում լրացվում է մեկ արժեթղթի առքի (վաճառքի) գինը: Ծավալային արժեթղթերի համար սույն սյունակը չի լրացվում:
- 4) «**Ընդհանուր գումարը**» հաշվարկվում է որպես միավոր արժեթղթի գնի և քանակի արտադրյալ: Ծավալային արժեթղթերի դեպքում լրացվում է ծավալային արժեթղթերով կնքված գործարքի ընդհանուր գինը:
- 5) «**Գործարքի կատարման ամսաթիվը**» սյունակում լրացվում է արժեթղթերի առուվաճառքի գործարքի վերջնահաշվարկի ամսաթիվը (01/01/2025):

62. Թիվ 6 հաշվետվության 2-րդ աղյուսակում լրացվում են ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց կողմից կնքված, և (կամ) փոփոխված ռեպո գործարքների վերաբերյալ տեղեկությունները: Սույն աղյուսակում անհրաժեշտ է լրացնել բոլոր ռեպո/հակադարձ ռեպո գործարքները (այդ թվում՝ լոմբարդային ռեպո գործարքները), բացառությամբ միջօրյա ռեպո գործարքների: Այն դեպքում, երբ միջօրյա ռեպո գործարքը վերածնակերպվում է լոմբարդային ռեպո գործարքի, ապա այդ գործարքն անհրաժեշտ է ներառել սույն աղյուսակում, ընդ որում՝ այս դեպքում տվյալ գործարքը ներառվում է հաջորդ հաշվետու օրվա հաշվետվության մեջ: Այն դեպքերում, երբ կնքված ռեպո/հակադարձ ռեպո գործարքների՝ հաշվետվության մեջ ներառման ենթակա տվյալները հայտնի չեն մինչև գործարքի կնքման օրվա ժամը 16:30-ը, ապա նշված գործարքների վերաբերյալ տեղեկությունները ներառվում են հաջորդ հաշվետու օրվա հաշվետվության մեջ:

63. Բանկերի կողմից «Ռեպո/հակադարձ ռեպո» համակարգի միջոցով կնքված յուրաքանչյուր ռեպո (լոմբարդային ռեպո) գործարքների վերաբերյալ տեղեկությունները աղյուսակ 2-ում ներառելիս անհրաժեշտ է հիմք ընդունել հաշվապահական հաշվառման տեսանկյունից տվյալ գործարքի համար հաշվառվող արժեթղթերի ծածկագրերը և դրանց ծավալները՝ ըստ բանկի հայեցողության:

64. Այն դեպքում, երբ Թիվ 6 հաշվետվության 2-րդ աղյուսակում լրացման ենթակա ռեպո/հակադարձ ռեպո գործարքի հիմքում ընկած են մեկից ավելի տեսակի արժեթղթեր (մեկից ավելի ծածկագիր ունեցող արժեթղթեր), և անհրաժեշտություն է առաջացել ներկայացնել փոփոխված գործարք, անհրաժեշտ է ներկայացնել գործարքի առարկա հանդիսացող բոլոր արժեթղթերի վերաբերյալ տեղեկությունները՝ առանձին տողերով՝ անկախ տվյալ տեսակի արժեթղթի վերաբերյալ տեղեկությունների փոփոխության հանգամանքից:

65. Թիվ 6 հաշվետվության 2-րդ աղյուսակի սյունակները լրացվում են հետևյալ լրացման կանոններին համապատասխան.

- 1) «**Գործարքի տեսակը (ռեպո/հակադարձ ռեպո)**» սյունակում նշվում է հաշվետվություն ներկայացնող սուբյեկտի տեսանկյունից յուրաքանչյուր տողով արտացոլվող գործարքը ռեպո է, թե՛ հակադարձ ռեպո: Արժեթղթերի վաճառքի գործարքը՝ հետգնման

պայմանով, ներկայացվում է որպես «ռեպո» գործարք, իսկ արժեթղթերի առքի գործարքը՝ հետ վաճառելու պայմանով, լրացվում է որպես «հակադարձ ռեպո» գործարք:

- 2) **«Քանակը»** սյունակում լրացվում է ռեպո (հակադարձ ռեպո) գործարքի հիմքում ընկած արժեթղթի քանակը: Ընդ որում՝ ծավալային արժեթղթերով ռեպո (հակադարձ ռեպո) գործարքների կնքման դեպքում սույն սյունակը չի լրացվում:
- 3) **«Ընդհանուր գումարը»** սյունակում լրացվում է ռեպո (հակադարձ ռեպո) գործարքի առաջնային առքի (վաճառքի) ընդհանուր արժեքը:
- 4) **«Տարեկան ռեպո (հակադարձ ռեպո) տոկոսադրույքը»** սյունակում լրացվում է յուրաքանչյուր ռեպո կամ հակադարձ ռեպո գործարքի տարեկան (տարին՝ 365 կամ 366 օր) տոկոսադրույքը: Այն դեպքում, երբ տոկոսադրույք վճարողը արժեթղթերի գնորդն է, տոկոսադրույքը լրացվում է բացասական նշանով:
- 5) **«Ռեպո/հակադարձ ռեպո գործարքի մարման ամսաթիվը»** սյունակում լրացվում է ռեպո/հակադարձ ռեպո գործարքի մարման վերջնաժամկետը (01/01/2025):
- 6) **«Գործարքի կատարման ամսաթիվը»** սյունակում լրացվում է ռեպո/հակադարձ ռեպո գործարքի (առաջնային առքի/վաճառքի) վերջնահաշվարկի ամսաթիվը (01/01/2025):

66. Այն դեպքում, երբ ռեպո/հակադարձ ռեպո գործարքի հիմքում ընկած են մի քանի տեսակի արժեթղթեր (մեկից ավելի ծածկագիր ունեցող արժեթղթեր), այդ գործարքները յուրաքանչյուր ծածկագրով արժեթղթի համար լրացվում են առանձին տողով: Ընդ որում՝ «Արժեթղթերի ծավալն անվանական արժեքով», «Քանակը» և «Ընդհանուր գումարը» սյունակներում լրացվում են յուրաքանչյուր ծածկագրով արժեթղթի համապատասխանաբար ընդհանուր անվանական արժեքը, քանակը (առկայության դեպքում) և յուրաքանչյուր արժեթղթի դիմաց ստացվող/տրամադրվող դրամական միջոցների ընդհանուր արժեքը:

67. Թիվ 6 հաշվետվության 3-րդ աղյուսակում լրացվում են ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց կողմից կնքված արժույթային ֆորվարդ գործարքների (այդ թվում՝ փոփոխված գործարքների) վերաբերյալ տեղեկությունները:

68. Թիվ 6 հաշվետվության 3-րդ աղյուսակի սյունակները լրացվում են հետևյալ լրացման կանոններին համապատասխան.

- 1) **«Գործարքի տեսակը (Ֆորվարդ առք/Ֆորվարդ վաճառք)»** սյունակում նշվում է «Ֆորվարդ առք» կամ «Ֆորվարդ վաճառք»՝ կախված նրանից, թե հաշվետու ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի տեսանկյունից ֆորվարդի հիմքում ընկած արժույթը կամ սակարկվող արժույթը (այսուհետ՝ ֆորվարդ պայմանագրի հիմքում ընկած արժույթ) գնվում, թե վաճառվում է:
- 2) **«Ֆորվարդի հիմքում ընկած արժույթի ISO կոդը»** սյունակում նշվում է ֆորվարդ գործարքի հիմքում ընկած արժույթի ISO կոդը:

- 3) «**Ֆորվարդի հիմքում ընկած արժույթի ընդհանուր ծավալը**» սյունակում նշվում է ֆորվարդի հիմքում ընկած արժույթի ընդհանուր գումարը այն արժույթով, որով արտահայտված է տվյալ գումարը:
- 4) «**Արժույթի (վճարվելիք կամ ստացվելիք) ISO կոդը**» սյունակում լրացվում է ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի տեսանկյունից ֆորվարդ պայմանագրի հիմքում ընկած արժույթի դիմաց ստացվող կամ վճարվող արժույթի կամ սակարկվող արժույթի (այսուհետ՝ ֆորվարդ պայմանագրի հիմքում ընկած արժույթի դիմաց ստացվող կամ վճարվող արժույթ) ISO կոդը:

69. Սույն կանոնակարգի համաձայն ֆորվարդի հիմքում ընկած արժույթն անհրաժեշտ է որոշել հետևյալ սկզբունքով.

- 1) եթե ֆորվարդով փոխանակվող արժույթներից մեկը հայկական դրամ է, ապա ֆորվարդի հիմքում ընկած արժույթ է համարվում այն արժույթը, որի դիմաց տրամադրվում է հայկական դրամը,
- 2) եթե ֆորվարդով փոխանակվող արժույթներից մեկը ԱՄՆ դոլար է, իսկ մյուսը՝ հայկական դրամից տարբեր արտարժույթ, ապա ԱՄՆ դոլարն է համարվում ֆորվարդի հիմքում ընկած արժույթ,
- 3) եթե ֆորվարդով փոխանակվող արժույթներից մեկը եվրո է, իսկ մյուսը՝ հայկական դրամից և ԱՄՆ դոլարից տարբեր արտարժույթ, ապա եվրոն է համարվում ֆորվարդի հիմքում ընկած արժույթ,
- 4) եթե ֆորվարդով փոխանակվում են հայկական դրամից, ԱՄՆ դոլարից, եվրոյից տարբեր արժույթներ, ապա ֆորվարդի հիմքում ընկած արժույթ է համարվում այն արտարժույթը, որի՝ ֆորվարդ պայմանագրով համաձայնեցված ծավալի հարաբերությունը մյուս արտարժույթի՝ ֆորվարդով համաձայնեցված ծավալին ստացվում է 1-ից մեծ:

Ենթադրենք ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձը ֆորվարդ պայմանագրի համաձայն պայմանագրում նշված ժամկետում պետք է տրամադրի հակառակ կողմին որոշակի ծավալով ԱՄՆ դոլար՝ հակառակ կողմից ստանալով որոշակի ծավալով հայկական դրամ, ապա այս դեպքում ֆորվարդի հիմքում ընկած արժույթ է համարվում ԱՄՆ դոլարը, իսկ հայկական դրամը համապատասխանաբար՝ ստացվելիք արժույթ և հաշվետվության 8-րդ՝ (Արժույթի (վճարվելիք կամ ստացվելիք) ISO կոդը) սյունակում նշվում է «AMD»:

70. Թիվ 6 հաշվետվության 4-րդ աղյուսակում լրացվում են ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց կողմից կնքված արժութային ֆյուչերս գործարքների (այդ թվում՝ փոփոխված գործարքների) վերաբերյալ տեղեկությունները:

71. Թիվ 6 հաշվետվության 4-րդ աղյուսակի սյունակները լրացվում են հետևյալ լրացման կանոններին համապատասխան.

- 1) **«Գործարքի տեսակը (Ֆյուչերս առք/Ֆյուչերս վաճառք)»** սյունակում նշվում է «Ֆյուչերս առք» կամ «Ֆյուչերս վաճառք»՝ կախված նրանից թե հաշվետու ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի տեսանկյունից ֆյուչերսի հիմքում ընկած արժույթը կամ սակարկվող արժույթը (այսուհետ՝ ֆյուչերս պայմանագրի հիմքում ընկած արժույթ) գնվում, թե վաճառվում է:
- 2) **«Ֆյուչերսի հիմքում ընկած արժույթի ISO կոդը»** սյունակում նշվում է ֆյուչերս գործիքի հիմքում ընկած արժույթի ISO կոդը:
- 3) **«Մեկ ֆյուչերսի հիմքում ընկած արժույթի ընդհանուր ծավալը»** սյունակում նշվում է մեկ ֆյուչերսի հիմքում ընկած արժույթի ընդհանուր գումարը այն արժույթով, որով արտահայտված է տվյալ գումարը:
- 4) **«Ընդհանուր գումարը»** սյունակում լրացվում է տվյալ գործարքի առարկա բոլոր ֆյուչերսների հիմքում ընկած արժույթի ընդհանուր գումարը այն արժույթով, որով արտահայտված է տվյալ գումարը:
- 5) **«Արժույթի (վճարվելիք կամ ստացվելիք) ISO կոդը»** սյունակում լրացվում է ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի տեսանկյունից ֆյուչերս պայմանագրի հիմքում ընկած արժույթի դիմաց ստացվող կամ վճարվող արժույթի կամ սակարկվող արժույթի (այսուհետ՝ ֆյուչերս պայմանագրի հիմքում ընկած արժույթի դիմաց ստացվող կամ վճարվող արժույթ) ISO կոդը:

71.1. Սույն կանոնակարգի համաձայն ֆյուչերսի հիմքում ընկած արժույթն անհրաժեշտ է որոշել 69-րդ կետում սահմանված սկզբունքով:

71.2. Թիվ 6 հաշվետվության 5-րդ աղյուսակում լրացվում են ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց կողմից կնքված արժեթղթերով ֆորվարդ գործարքների (այդ թվում՝ փոփոխված գործարքների) վերաբերյալ տեղեկությունները:

71.3. Թիվ 6 հաշվետվության 5-րդ աղյուսակի սյունակները լրացվում են հետևյալ լրացման կանոններին համապատասխան.

- 1) **«Գործարքի տեսակը (Ֆորվարդ առք/Ֆորվարդ վաճառք)»** սյունակում նշվում է «ֆորվարդ առք» կամ «ֆորվարդ վաճառք»՝ կախված նրանից, թե ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի տեսանկյունից ֆորվարդի հիմքում ընկած արժեթուղթը գնվում, թե վաճառվում է:
- 2) **«Միավոր արժեթղթի գինը»** սյունակում նշվում է ֆորվարդի հիմքում ընկած մեկ արժեթղթի ձեռքբերման կամ վաճառքի (իրականացման) գինը: Ծավալային արժեթղթերի համար սույն սյունակը չի լրացվում:
- 3) **«Քանակը»** սյունակում լրացվում է ֆորվարդ պայմանագրի հիմքում ընկած՝ գնվող կամ վաճառվող արժեթղթերի քանակը, ընդ որում, ծավալային արժեթղթերի համար սույն սյունակը չի լրացվում:

- 4) **«Ընդհանուր գումարը»** հաշվարկվում է որպես ֆորվարդի հիմքում ընկած միավոր արժեթղթի գնի և քանակի արտադրյալ: Ծավալային արժեթղթերի դեպքում լրացվում է ծավալային արժեթղթերով կնքված գործարքի ընդհանուր գինը:

71.4. Թիվ 6 հաշվետվության 6-րդ աղյուսակում լրացվում են ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց կողմից կնքված արժեթղթերով ֆյուչերս գործարքների (այդ թվում՝ փոփոխված գործարքների) վերաբերյալ տեղեկությունները:

71.5. Թիվ 6 հաշվետվության 6-րդ աղյուսակի սյունակները լրացվում են հետևյալ լրացման կանոններին համապատասխան.

- 1) **«Գործարքի տեսակը (ֆյուչերս առք/ֆյուչերս վաճառք)»** սյունակում նշվում է «ֆյուչերս առք» կամ «ֆյուչերս վաճառք»՝ կախված նրանից, թե հաշվետու ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի տեսանկյունից ֆյուչերսի հիմքում ընկած արժեթուղթը գնվում, թե վաճառվում է:
- 2) **«Մեկ ֆյուչերսի հիմքում ընկած արժեթղթերի քանակը»** սյունակում լրացվում է մեկ ֆյուչերսի հիմքում ընկած՝ գնվող կամ վաճառվող արժեթղթերի քանակը, ընդ որում՝ ծավալային արժեթղթերի համար սույն սյունակը չի լրացվում:
- 3) **«Միավոր արժեթղթի գինը»** սյունակում նշվում է ֆյուչերսի հիմքում ընկած մեկ արժեթղթի ձեռքբերման կամ վաճառքի (իրականացման) գինը: Ծավալային արժեթղթերի համար սույն սյունակը չի լրացվում:
- 4) **«Ընդհանուր գումարը»** հաշվարկվում է որպես ֆյուչերսի հիմքում ընկած միավոր արժեթղթի գնի և քանակի արտադրյալ: Ծավալային արժեթղթերի դեպքում լրացվում է ծավալային արժեթղթերով կնքված գործարքի ընդհանուր գինը:

71.6. Թիվ 6 հաշվետվության 7-րդ և 8-րդ աղյուսակներում լրացվում են ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց կողմից այլ ակտիվներով (բացառությամբ արժույթի և արժեթղթերի) կնքված ֆորվարդ և ֆյուչերս գործարքների (այդ թվում՝ փոփոխված գործարքների) վերաբերյալ տեղեկությունները: 7-րդ և 8-րդ աղյուսակները լրացվում են համապատասխանաբար սույն կանոնակարգի 71.3-րդ և 71.5-րդ կետերով սահմանված արժեթղթերով ֆորվարդների և արժեթղթերով ֆյուչերսների լրացման հրահանգին համապատասխան: Ընդ որում, **«Ֆորվարդի հիմքում ընկած ակտիվը»** կամ **«ֆյուչերսի հիմքում ընկած ակտիվը»** սյունակներում լրացվում է դրանց հիմքում ընկած ցանկացած ակտիվի անվանումը:

71.7. Թիվ 6 հաշվետվության 9-րդ, 10-րդ և 11-րդ աղյուսակում լրացվում է ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց կողմից կնքված արժութային, արժեթղթերով և այլ ակտիվներով (բացառությամբ արժույթի, արժեթղթերի) օպցիոն գործարքների (այդ թվում՝ փոփոխված գործարքների) առքի և վաճառքի գործարքների վերաբերյալ տեղեկությունները:

71.8. Թիվ 6 հաշվետվության 9-րդ, 10-րդ և 11-րդ աղյուսակների սյունակները լրացվում են հետևյալ լրացման կանոններին համապատասխան.

- 1) **«Գործարքի տեսակը (օպցիոն առք/օպցիոն վաճառք)»** սյունակում լրացվում է «օպցիոն առք» կամ «օպցիոն վաճառք»՝ կախված, թե հաշվետու ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի տեսանկյունից օպցիոնի առք է, թե վաճառք: Ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի տեսանկյունից օպցիոնի առք է համարվում իրավունքի ձեռքբերումը գնել (վաճառել) օպցիոնի հիմքում ընկած ակտիվը, որի դիմաց ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձը հակառակ կողմին (որը ստանձնում է պարտավորություն վաճառել (գնել) օպցիոնի հիմքում ընկած ակտիվը) վճարում է պարգևավճար: Եվ օպցիոնի վաճառք է համարվում պարտավորության ստանձնումը գնել (վաճառել) օպցիոնի հիմքում ընկած ակտիվը, որի դիմաց հակառակ կողմը (որը ձեռք է բերում իրավունք վաճառել (գնել) օպցիոնի հիմքում ընկած ակտիվը) ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձին վճարում է պարգևավճար:
- 2) **«Օպցիոնի տեսակը (գնման օպցիոն/ վաճառքի օպցիոն)»** սյունակում լրացվում է «գնման օպցիոն» կամ «վաճառքի օպցիոն»: Գնման օպցիոնի առք նշանակում է, որ գնման օպցիոնի գնորդը իրավունք է ձեռք բերում գնել օպցիոնի հիմքում ընկած ակտիվը: Գնման օպցիոնի վաճառք նշանակում է, որ գնման օպցիոնի վաճառողը պարտավորություն է ստանձնում վաճառել օպցիոնի հիմքում ընկած ակտիվը: Վաճառքի օպցիոնի առք նշանակում է, որ վաճառքի օպցիոնի գնորդը իրավունք է ձեռք բերում վաճառել օպցիոնի հիմքում ընկած ակտիվը: Վաճառքի օպցիոնի վաճառք նշանակում է, որ վաճառքի օպցիոնի վաճառողը պարտավորություն է ստանձնում գնել օպցիոնի հիմքում ընկած ակտիվը: Մի կողմի համար գնման օպցիոնի առքը մյուս կողմի համար նշանակում է գնման օպցիոնի վաճառք: Մի կողմի համար վաճառքի օպցիոնի առքը մյուս կողմի համար նշանակում է վաճառքի օպցիոնի վաճառք:
- 3) **«Միավոր արժեթղթի գինը», «Քանակը», «Ընդհանուր գումարը (ծավալը)»** սյունակները լրացվում են սույն կանոնակարգի 68-րդ և 71.3-րդ կետով սահմանված արժույթով և արժեթղթերով ֆորվարդների լրացման հրահանգին համապատասխան՝ կախված օպցիոնի հիմքում ընկած ակտիվից (այլ ակտիվներով օպցիոնների դեպքում աղյուսակի՝ վերոնշյալ սյունակները լրացվում են 71.3-րդ կետով սահմանված արժեթղթերով ֆորվարդների լրացման հրահանգին համապատասխան):
- 4) **«Օպցիոնի կատարման ձևը»** սյունակում նշվում է «ամերիկյան», եթե օպցիոնը կարող է իրականացվել օպցիոն պայմանագրի ժամկետի ընթացքում ցանկացած օր, կամ «եվրոպական», եթե օպցիոնը կարող է իրականացվել միայն ժամկետը լրանալու օրը, կամ «բերմուղյան», եթե օպցիոնը կարող է իրականացվել նախապես սահմանված օրերին, կամ «բարիեր», եթե օպցիոնը իրականացվում է ավտոմատ, եթե գինը հասնում է ինչ որ մակարդակի, իսկ այլ տեսակի օպցիոնների դեպքում նշվում է «այլ»:

71.9. Թիվ 6 հաշվետվության 12-րդ, 13-րդ և 14-րդ աղյուսակներում լրացվում են ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձանց կողմից կնքված փոխարժեքային, արժույթային և տոկոսադրույքային սվոփ գործարքների (այդ թվում՝ փոփոխված գործարքների) վերաբերյալ տեղեկությունները:

71.10. Թիվ 6 հաշվետվության 12-րդ, 13-րդ և 14-րդ աղյուսակների սյունակները լրացվում են հետևյալ լրացման կանոններին համապատասխան.

- 1) **«Գործարքի տեսակը (ներգրավման սվոփ/տրամադրման սվոփ)»** սյունակում սվոփի հիմքում ընկած արժույթի ներգրավման դեպքում լրացվում է «ներգրավման սվոփ», իսկ սվոփի հիմքում ընկած արժույթի տրամադրման դեպքում՝ «տրամադրման սվոփ»:
- 2) **«Սվոփի հիմքում ընկած արժույթի ISO կոդը»** սյունակում նշվում է սվոփ գործարքի հիմքում ընկած արժույթի ISO կոդը:
- 3) **«Վճարվող տոկոսադրույքի վճարման պարբերականությունը»** սյունակում լրացվում է ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի կողմից վճարվող տոկոսադրույքի պարբերականությունը (մասնավորապես՝ օրական, շաբաթական, ամսական, տարեկան և այլն):
- 4) **«Ստացվող տոկոսադրույքի վճարման պարբերականությունը»** սյունակում լրացվում է ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձին վճարվող տոկոսադրույքի պարբերականությունը (մասնավորապես՝ օրական, շաբաթական, ամսական, տարեկան և այլն): Ընդ որում՝ Թիվ 6 հաշվետվության 12, 13 աղյուսակների սվոփի (սվոպ գործարքի) հիմքում ընկած արժույթը որոշվում է 69-րդ կետում սահմանված սկզբունքով: Թիվ 6 հաշվետվության աղյուսակ 14-ի համաձայն սվոփի հիմքում ընկած արժույթը տոկոսային վճարումների հաշվարկման համար հիմք հանդիսացող դրամական միջոցների արժույթն է:
- 5) **«Սփոթ գործարքի ընթացքում փոխանակվող արժույթների ծավալը»** սյունակի **«Սվոփի հիմքում ընկած արժույթի ծավալը»** ենթասյունակում լրացվում է սփոթ գործարքի ընթացքում սվոփի հիմքում ընկած արժույթի ընդհանուր գումարը (արտահայտված սվոփի հիմքում ընկած արժույթով), իսկ **«Գործարքի արժույթի ծավալը»** ենթասյունակում՝ սվոփի հիմքում ընկած արժույթի դիմաց տրամադրվող (ստացվող) արժույթի ընդհանուր գումարը (արտահայտված գործարքի արժույթով): Սույն կանոնակարգի 69-րդ կետի 4-րդ ենթակետով սահմանված կարգով սվոփի հիմքում ընկած արժույթը որոշելիս երկու արժույթների ծավալների հարաբերության որոշման համար հիմք են ընդունվում սփոթ գործարքի ընթացքում փոխանակվող արժույթների ծավալները:
- 6) **«Ֆորվարդ գործարքի ընթացքում փոխանակվող արժույթների ծավալը»** սյունակի **«Սվոփի հիմքում ընկած արժույթի ծավալը»** ենթասյունակում լրացվում է ֆորվարդ գործարքի ընթացքում սվոփի հիմքում ընկած արժույթի ընդհանուր

գումարը (արտահայտված սվոփի հիմքում ընկած արժույթով), իսկ «**Գործարքի արժույթի ծավալը**» ենթասյունակում՝ սվոփի հիմքում ընկած արժույթի դիմաց տրամադրվող (ստացվող) արժույթի ընդհանուր գումարը (արտահայտված գործարքի արժույթով): Ընդ որում, փոխանակվող արժույթների ծավալն իր մեջ չի ներառում ներգրավված/տրամադրված արժույթների դիմաց վճարվող/ստացվող տոկոսագումարները (արժութային սվոփի դեպքում):

- 7) «**Սփոթ գործարքի վերջնահաշվարկի իրականացման ամսաթիվ**» սյունակում լրացվում է սփոթ **գործարքի** փաստացի իրականացման ամսաթիվը:
- 8) «**Ֆորվարդի վերջնահաշվարկի իրականացման ամսաթիվ**» սյունակում լրացվում է ֆորվարդ գործարքի փաստացի իրականացման ամսաթիվը:

71.11. Թիվ 6 հաշվետվության 15-րդ աղյուսակում լրացվում է 49-րդ կետում սահմանված ժամկետներում կնքված (վերակնքված) և (կամ) կատարված (փակված) փոխարժեքային տարբերության վրա հիմնված գործարքների վերաբերյալ տեղեկությունները: «Փոխարժեքային տարբերության վրա հիմնված գործարքը» համաձայնություն է երկու կողմերի միջև որոշակի պարբերականությամբ միմյանց միջև փոխանակել ակտիվի փոխարժեքային տարբերությունները գործարքի կնքման և փակման միջակայքում: Ընդ որում, գործարքի կնքման պահին նախապես չի սահմանվում գործարքի փակման ժամկետը: Ընդ որում.

- 1) Կնքված է համարվում նոր կնքված գործարքը (նոր բացված դիրքը),
- 2) Վերակնքված է համարվում նախկինում կնքված գործարքի վերակնքման գործարքը,
- 3) Կատարված գործարք է համարվում կնքված (վերակնքված) գործարքի դիրքերի վերագնահատումը՝ փաստացի (կատարման) փոխարժեքով,
- 4) Փակված գործարք է համարվում կնքված (վերակնքված) գործարքի դիրքերի վերջնական փակումը:

71.12. Հաշվետվության 15-րդ աղյուսակը լրացվում է հետևյալ դեպքերում.

- 1) գործարքի նոր կնքման դեպքում,
- 2) նախկինում կնքված (վերակնքված) գործարքի կատարման դեպքում,
- 3) փակման գործարքի դեպքում, այսինքն՝ գործարքի դիրքերի վերջնական կատարման դեպքում:

71.13. Թիվ 6 հաշվետվության 15-րդ աղյուսակի սյունակները լրացվում են հետևյալ լրացման կանոններին համապատասխան.

- 1) «**Գնվող/վաճառվող արժույթի ISO կոդը**» սյունակում լրացվում է գործարքի կնքման (վերակնքման) պահին գնվող, կատարման (փակման) պահին վաճառվող արժույթի ISO կոդը:

- 2) «**Գործարքի արժույթի ISO կոդը**» սյունակում լրացվում է այն արժույթի ISO կոդը, որով գնվում/վաճառվում է կնքման (վերականգնման), կատարման (փակման) գործարքների առարկա հանդիսացող արժույթը:
- 3) «**Բացման (վերականգնման) փոխարժեքը**» սյունակում լրացվում է արտարժույթային գործարքի կնքման (վերականգնման) պահին գնվող (գնված) միավոր արժույթի ձեռքբերման փոխարժեքը:
- 4) «**Կատարման փոխարժեքը**» սյունակում լրացվում է գործարքի կատարման պահին գնված արժույթի փաստացի փոխարժեքը (վերականգնման դեպքում) կամ դիրքի փակման պահին վաճառվող (նախկինում գնված) արժույթի փաստացի փոխարժեքը (գործարքի վերջնական փակման դեպքում):
- 5) «**Օգուտը (եկամուտը)/կորուստը(ծախսը)**» սյունակում լրացվում է տվյալ գործարքի արդյունքում առաջացած օգուտը(եկամուտը)/կորուստը(ծախսը) գործարքի արժույթով:
- 6) «**Գործարքի կնքման (վերականգնման) ամսաթիվը**» սյունակում լրացվում է առաջին անգամ գործարքի կնքման (վերականգնման) ամսաթիվը:
- 7) «**Գործարքի կատարման (փակման) ամսաթիվը**» սյունակում լրացվում է կնքված (վերականգնված) կամ, փակված գործարքի կատարման կամ վերջնական կատարման ամսաթիվը:
- 8) «**Գործարքի բնույթը**» կախված սույն կանոնակարգի 71.11-րդ կետով սահմանված դրույթների համաձայն որոշված գործարքի բնույթից՝ սույն սյունակում լրացվում է «կնքված»՝ կնքված գործարքի առաջին անգամ ներկայացնելու դեպքում, «կատարված»՝ կնքված (վերականգնված) գործարքի կատարման դեպքում, կամ «փակված»՝ կնքված (վերականգնված) գործարքի դիրքերի վերջնական կատարման դեպքում: Ընդ որում, եթե գործարքը կնքվել և փակվել է միևնույն հաշվետու օրվա ընթացքում, ապա սույն սյունակում անհրաժեշտ է նշել «փակված»:

71.14. Թիվ 6 հաշվետվության 16-րդ աղյուսակում լրացվում է 49-րդ կետում սահմանված ժամկետներում կնքված, և (կամ) փակված գնային տարբերության վրա հիմնված գործարքների վերաբերյալ տեղեկությունները: «Գնային տարբերության վրա հիմնված գործարքը» համաձայնություն է երկու կողմերի միջև՝ որոշակի պարբերականությամբ միմյանց միջև փոխանակել ակտիվի գնային տարբերությունները: Ընդ որում, գործարքի կնքման պահին նախապես չի սահմանվում գործարքի փակման ժամկետը: Ընդ որում.

- 1) Կնքված է համարվում նոր կնքված գործարքը (ակտիվի ձեռքբերումը),
- 2) Փակված գործարք է համարվում նախկինում կնքված գործարքի արդյունքում ձեռքբերված ակտիվի վաճառքը:

71.15. Հաշվետվության 16-րդ աղյուսակը լրացվում է հետևյալ դեպքերում.

- 1) գործարքի նոր կնքման դեպքում,
- 2) փակման գործարքի դեպքում, այսինքն՝ նախկինում կնքված գործարքի արդյունքում ձեռքբերված ակտիվի վաճառքի դեպքում:

71.16. Թիվ 6 հաշվետվության 16-րդ աղյուսակի սյունակները լրացվում են հետևյալ լրացման կանոններին համապատասխան.

- 1) **«Գործարքի առարկա հանդիսացող ակտիվի տեսակը»** սյունակում նշվում է գործարքի հիմքում ընկած ակտիվի անվանումը (արժեթուղթ, ոսկի, նավթ և այլն):
- 2) **«Գործարքի առարկա հանդիսացող ակտիվի ձեռքբերման (բացման) գինը»** սյունակում լրացվում է գործարքի կնքման պահին ակտիվի ձեռքբերման գինը:
- 3) **«Գործարքի առարկա հանդիսացող ակտիվի վաճառքի (փակման) գինը»** սյունակում լրացվում է գործարքի վերջնական կատարման (ակտիվի վաճառքի) փաստացի գինը: Սույն սյունակը գնային տարբերության վրա հիմնված գործարքների կնքման դեպքում չի լրացվում:
- 4) **«Օգուտը (եկամուտը)/կորուստը(ծախսը)»** սյունակում լրացվում է տվյալ գործարքի արդյունքում առաջացած օգուտը(եկամուտը)/կորուստը(ծախսը) բացման գնի արժույթով:
- 5) **«Գործարքի փակման ամսաթիվը»** սյունակում լրացվում է փակված գործարքի վերջնական կատարման ամսաթիվը:
- 6) **«Գործարքի բնույթը»** կախված սույն կանոնակարգի 71.14-րդ կետով սահմանված դրույթների համաձայն որոշված գործարքի բնույթից՝ սույն սյունակում լրացվում է «կնքված» կամ «փակված»: Ընդ որում, եթե գործարքը կնքվել և փակվել է միևնույն հաշվետու օրվա ընթացքում, ապա սույն սյունակում անհրաժեշտ է նշել «փակված»:»,
- 7) Կանոնակարգի 78-րդ կետը «վերջի դրությամբ:» բառերից հետո լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ նոր նախադասությամբ.
«Թիվ 10 հաշվետվությունում ներառվող գումարներն անհրաժեշտ է արտահայտել Հայաստանի Հանրապետության դրամով, ընդ որում՝ արտարժույթով արտահայտված գումարները վերահաշվարկվում են հաշվետու օրվա համար Կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակված՝ ՀՀ դրամի նկատմամբ համապատասխան արտարժույթի հաշվարկային փոխարժեքով՝ մեկ Հայաստանի Հանրապետության դրամի ճշտությամբ:»,
- 8) Կանոնակարգի 127-րդ կետը «լրացվում է հազար դրամներով:» բառերից հետո լրացնել հետևյալ բովանդակությամբ նոր նախադասությամբ.
«Ընդ որում՝ այն դեպքերում, երբ նույն օրվա ընթացքում ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձը ներկայացնում է և՛ շաբաթական հաշվետվություն, և՛ ամսական

հաշվետվություն, ապա այդ օրերի համար շաբաթական և ամսական հաշվետվությունները ներկայացվում են առանձին ֆայլերով:»,

9) Կանոնակարգի Հավելված 6-ում.

ա. 2-րդ աղյուսակի վերնագրից հանել «ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ» բառը, ինչպես նաև աղյուսակում «Գործարքի տեսակը (ռեպո/հ. ռեպո)» և «Ռեպո/հ. ռեպո գործարքի մարման ամսաթիվը» բառերը փոխարինել համապատասխանաբար «Գործարքի տեսակը (ռեպո/հակադարձ ռեպո)» և «Ռեպո/հակադարձ ռեպո գործարքի մարման ամսաթիվը» բառերով,

բ. 4-17-րդ աղյուսակները շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն սույն որոշման Հավելված 1-ի,

10) Կանոնակարգը լրացնել նոր Հավելված 21-ով՝ համաձայն սույն որոշման Հավելված 2-ի (կցվում է):